

70 година победе над фашизмом
у Другом светском рату 1941-1945. године

ВАЗДУХОПЛОВНИ

Издаје: Удружење пензионисаних војних летача
и падобранаца Србије. ЗЕМУН, Штросмајерова број 1

БИЛТЕН

Број 41, мај 2015. године

Дан победе у Пригревици

Након московског споразума Југословенске и Владе СССР-а из септембра 1944. године о помоћи НОВЈ у виду једне тенковске бригаде, те 2 ваздухопловне и 12 пешадијских дивизија, из састава 17. ваздушне армије 3. украјинског фронта су изузете једна јуришна и једна ловачка ваздухопловна дивизија са пратећим позадинским јединицама ради подршке 1., 2. и 3. армији НОВЈ у завршним операцијама за ослобођење земље.

У Пригревици је 17. марта 1945. године формиран Штаб Групе ваздухопловних дивизија, који је командовао 42. јуришном и 11. ловачком ваздухопловном дивизијом, у подршци Прве, Друге и Треће армије у завршним операцијама за ослобођење Југославије.

**СЛАВА ВАЗДУХОПЛОВЦИМА
НАРОДНООСЛОБОДИЛАЧКЕ ВОЈСКЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ
И ЦРВЕНЕ АРМИЈЕ!**

МЗ Пригревица,
општина Апатин

Команда В и ПВО
и УПВЛПС Србије

Поводом 70 година од завршетка Другог светског рата и победе над фашизмом,
9. маја 2015. године - грађани и борци Апатина, Пригревице и ваздухопловци Србије

Од 10. гардијске вороњешко-кијевске јуришне дивизије, формирана је 42. јуришна дивизија, док је од 236. ловачке дивизије, настала 11. ловачка дивизија. На челу те две дивизије су били **генерал Витрук** и **пуковник Кудрјешов** са Совјетске, односно **пуковник Божја Лазаревић** и **мајор Арса Бољевић** са наше стране.

Заједно са извођењем борбених дејстава на простору Западне Србије, Славоније и СИ Босне, Совјетски ваздухопловци су кроз 6 ваздухопловних пукова и наставних центара системом тзв. "дубљора", од новембра 1944. године, па до априла 1945. године, обучили близу 300 наших pilota (ловаца и јуришника) и више од 5000 људи у склопу пратећег ваздухопловног особља. Иначе, команде ових дивизија су основане у Новом Саду 29. децембра 1944. године.

Већ од 17. јануара 1945. године, наши пилоти лете заједно са Совјетским у саставу пара и четворке и извршавају борбене задатке, а са летелишта у Лаћарку, Крњешевцима, Земуну, Надаљу, Новом Саду, Кленку, Руми, Госпођинцима и Великим Радинцима...

У марту 1945. године, Врховни штаб доноси одлуку о пробијању линије фронта од кривине Дунава, па преко Саве и Дрине у Источној Босни (Сремски фронт) Ради боље сарадње и координације са нашим армијама и поседања аеродрома ближе линији фронта, **команда 42 дивизије се сели у Пригревицу, док се 11. дивизија сели у Сомбор.**

У Пригревици се 17. марта формира **Оперативни штаб за Групу ваздухопловних дивизија, а 421. јуришни пук, 423. јуришни пук и 113. ловачки пук са 79. пратећим батаљоном за одржавање прелазе у Бачки Брестовац, док се део 421. јуришног пука и 111. ловачки пук са 78. батаљоном за подршку сели на сомборски аеродром. Овим јединицама се руководило из Пригревице и током пробоја Сремског фронта, ове јединице су извеле неколико стотина борбених летова.**

Грађани МЗ Пригревица су у сарадњи са Командом РВ и ПВО и нашим Удружењем у склопу мајских свечаности, када се иначе обележава долазак Банијаца и Личана након Друге војне у ове крајеве, одлучили да обнове спомен плочу која се налази на згради где је био Штаб ГВД и тако се на достојанствен начин очувају сећање на храбре авијатичаре.

Девог маја смо били њихови гости... У просторијама ОШ "Младост" смо приредили изложбу о ваздухопловцима "Херојима у рату и миру". Након тога су представници локалне самоуправе МЗ Пригревица, СО Апатин, СУБНОР-а и борачких организација у поводу Дана победе положили венце на бисте народних хероја из овог места. После је уследило свечано откривање спомен плоче Штабу ГВД коју су открили **пуковник Драган Лазаревић**, изасланик Команданта РВ и ПВО и **др Живорад Смиљанић**, председник СО Апатин.

Након тога, окупљени су обишли етно-изложбу базирану на прожимању култура народа Баније и Лике који су населили ове равничарске крајеве након рата, а онда је у Дому културе одржана свечана академија уз пригодна културно уметнички програм.

После свега, љубазни домаћини су организовали дружење у бањи Јунаковић, све до вечерњих сати... (**Милан Ракић**)

Округли сто о ваздухопловству у Другом светском рату

У Великој сали Дома ваздухопловства у Земуну, 27. маја је у организацији Удружења пензионисаних војних летача и падобранаца Србије (УПВЛПС) и уз подршку **Команде РВ и ПВО**, одржан округли сто на тему „**Ваздухопловство у Другом светском рату 1939-1945-седам деценија после**“, а који је отворио заменик Команданта РВ и ПВО, **бригадни генерал Душко Жарковић**.

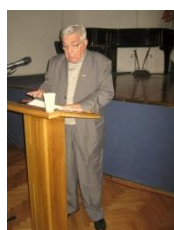
Циљ овог скупа је био да подсети на место, улогу и значај које су ваздухопловни потенцијали свих зараћених страна имали у овом светском сукобу, кроз нарочити осврт на ваздухопловне доктрине, најзначајније ваздухопловне операције у Другом рату, те на саме летелице које су коришћене у овом сукобу.

У уводном излагању, Председник УПВЛПС **мр Златомир Грујић**, пуковник авијације у пензији, присутнима је предочио аспекте и карактеристике ангажовања ваздухопловних снага у Другом светском рату.

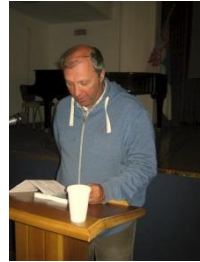
Након њега, као својеврсну допуну овом теоријском приступу, о ваздухопловним доктринама свих зараћених страна у овом сукобу је говорио **Бартол Кокановић**, пуковник авијације у пензији.

Пуковник авијације **др Славиша Влацић** је говорио о најзначајнијим ваздухопловним операцијама у Другом светском рату, а на његово излагање се надовезао **проф. др Влада Милошевић**, пуковник авијације у пензији, који је говорио о свакако највећој ваздушној операцији из тог периода, о бици за Британију.

Када је реч о авионима коришћеним на свим зараћеним странама, о бомбардерском сегменту је тему изложио мајор авијације **Александар Андрић**, док је о најзначајнијим ловцима Другог светског рата, своје виђење изнео генерал пуковник авијације у пензији, **проф. др Златко Рендулић**.

Посебан осврт на учешће и улогу авијације у Априлском рату над тлом Краљевине Југославије, дали су ваздухопловни публициста **Предраг Миладиновић**, као и актер како овог, тако и готово свих најзначајнијих дешавања у историји нашег војног ваздухопловства у периоду од пре Другог рата па до 80-их година, генерал Златко Рендулић, који је и поред тога што је закорачио у 10 деценију (95 година) живота и даље ведар и чео и спреман да са млађим колегама подели своје огромно знање и искуство, како са аспекта pilota, тако и са аспекта машинског инжењера и конструктора авиона.

Поред набројаних, округлом столу су присуствовали и **потпуковник др Иван Мијатовић** из Министарства одбране, **др Милан Терзић**, виши научни сарадник Института за стратегијска истраживања, представници **204. ваздухопловне бригаде** и ваздухопловни публицисти **Борис Циглић** и **Вељко Лековић**, као и велики број активних и пензионисаних припадника нашег вида.

С обзиром на велики број познавалаца ове материје који су се окупили на овом догађају, још једном се показало да се овакви и слични стручни скупови посвећени ваздухопловству позитивно оцењују и да дају значајан допринос ваздухопловној историји и традицији у нас. У наредном периоду, остало је као обећање, УПВЛПС ће се потружити да радове са овог округлог стола, као и са научног скупа о Априлском рату одржаног на овом истом месту пре неколико година, објави и предочи јавности у виду Зборника радова. (**Милан Ракић**)

Сајт Удружења поново у функцији

Након 2 месеца, од 25. маја, сајт Удружења пензионисаних војних летача и падобранаца Србије (УПВЛПС) је поново активан. Као и свих протеклих година, од сада на новом и освеженом порталу, и даље ћемо се трудити да заинтересовану јавност информишемо о нашим активностима на очувању и неговању ваздухопловних традиција. Адреса сајта је остала иста.

<http://udruzenjepvlps.org/>

Обележена годишњица погибије пуковника Миленка Павловића

Крај споменика у Ваљеву је 4. маја обележено 16 година од погибије pilota пуковника Миленка Павловића, који је настрадао у ваздушној борби изнад тог града током НАТО бомбардовања 1999. године...

Том приликом, венце су положили чланови породице Павловић, представници Војске Србије, колеге из РВиПВО, Града Ваљева, локалне самоуправе, МУП-а, као и удружења бораца.

Пуковник Драган Миленковић, саборац пуковника Павловића из 204. ваздухопловне бригаде, којом је он и командовао, на данашњем помену нагласио је да његов лик и дело не смеју бити заборављени.

Миленко Павловић је био пилот Војске Југославије и командант 204. ловачког авијацијског пука. Рођен 5. октобра 1959. године у Горњем Црниљеву. Завршио је војну гимназију „Маршал Тито“ у Мостару, а Ваздухопловну академију у Задру. Командант 204. ловачко авијацијског пука постао је 1998. године. **Погинуо је 4. маја 1999. године.** Иза њега су остали супруга и два сина. **(Војска Србије)**

Обележена годишњица погибије војника Петра Маснеца

У Арнајеву код Београда 11. маја је обележена годишњица смрти разводника Петра Маснеца који је погинуо од дејства противрадарске ракете по положају 4. ракетног дивизиона из састава 250. ракетне бригаде током НАТО агресије.

За заслуге у одбрани земље Петар Маснец је одликован Орденом за заслуге у области одбране и безбедности првог степена.

Већ шеснаест година припадници 250. ракетне бригаде, родитељи разводника Маснеца, резервни састав из 1999. године, представници општине Барајево, мештани Арнајева и пријатељи јединице окупљају се 11. маја да одају пошту погинулом војнику и сете се свих других погинулих и рањених припадника јединице.

Обраћајући се пријатељима јединице, окупљеним око спомен обележја на месту некадашњег ватреног положаја, **мајор Јован Кузмановић**, командант 1. ракетног дивизиона за ПВД, захвалио им се за све што чине да се међу становништвом овог краја не угаси успомена на разводника Маснеца и друге војнике страдале у овом али и свим претходним ратовима.

250. ракетна бригада за противваздухопловна дејства чува успомену на двадесет осам припадника ракетних јединица који су погинули током одбране земље 1999. године. **(Војска Србије)**

Уручена медаља за храброст породици Мехић

Председник Републике Србије Томислав Николић уручио је 7. маја породици настрадалог pilota Омера Мехића Златну медаљу за храброст „Милош Обилић“.

Супруги Омера Мехића, **Славици Мехић**, медаља је уручена у згради Генералног секретаријата председника Републике.

Уручењу одликовања присуствовали су и министар одбране Братислав Гашић, начелник Генералштаба Војске Србије генерал Љубиша Диковић и представници Министарства одбране и Војске Србије.

Саветник председника Србије Оливер Антић прочитао је биографију настрадаог pilota и Указ о одликовању. Николић је 8. априла донео Указ о одликовању припадника Војске Србије и медицинског особља, трагично настрадалих у несрећи 13. марта 2015. године.

На његову иницијативу, за испољену изванредну личну храброст и самопрегор у спасавању људских живота у изузетно опасној ситуацији, **Златном медаљом за храброст „Милош Обилић“** постхумно су одликовани **мајор авијације Омер Мехић, капетан авијације Милован Ђукарић, заставник Небојша Драјић, заставник Иван Миладиновић, лекар др Џевад Љајић и медицински техничар Мирослав Веселиновић.** **(Војска Србије)**

Гардисти ВС на Паради у Москви

На московском Црвеном тргу 9. маја је одржана Парада победника поводом обележавања 70 година победе над фашизмом у Другом светском рату. Учествовало је више од 15.000 људи, а свечаности је присуствовао велики број светских лидера, међу којима и председник Србије Томислав Николић.

Црвеним тргом у свечаном маршу је продефиловао елитни ешелон Војске Србије, који је предводио командант Гардијског батаљона **потпуковник Владимир Вукајловић**.

Национални ешелон Војске Србије чинили су **72 припадника Гарде и по један припадник Ратног ваздухопловства и ПВО, Копнене војске и Команде за обуку**. Ешелон Војске Србије наступио је у свечаним плавим гардијским униформама, са полуаутоматском пушком М-55/66 и продефиловао је Црвеним тргом уз „Каћушу“. **(Војска Србије)**

Командант мађарског ваздухопловства у посети РВ и ПВО

Трочлана делегација мађарског ваздухопловства на челу са командантом ваздухопловства оружаних снага Мађарске генералом Албертом Шафером, 15. маја је боравила у посети Ратном ваздухопловству и ПВО Војске Србије. Мађарску делегацију примио је командант овог састава Војске Србије генерал-мајор Ранко Живак.

Током састанка разговарано је о иницијативи за сарадњу у области ваздухопловства као и о будућим облицима сарадње.

Такође, у склопу посете делегација је обишла 204. ваздухопловну бригаду и Ваздухопловно-медицински институт на аеродрому Батајница. (Војска Србије)

Одржана 17. Зокијева регата

На Дунаву и Сави у Београду, у суботу 23. и недељу 24. маја, одржана је 17. меморијална регата "Зоран Радосављевић", у знак сећања на pilota и једриличара мајора Зорана Радосављевића, припадника 127. ловачке авијацијске ескадриле "Витезови" Војске Југославије, који је погинуо у одбрани отаџбине 27. марта 1999. године.

На регати, која је сврстана у спортске манифестације од значаја за град Београд, надметало се 16 посада једрилица у класама "микро" — дужине 5.5 метара са три члана и "крсташ" дужине преко 5.5 метара са вишечланом посадом. У марини на обали Саве између Моста на Ади и Новог железничког моста такмичило се 55 дечака и девојчица до 14 година у класи "оптимист".

Организатори регате су друштво "Зоран Радосављевић", једриличарски клуб Земун и Министарство одбране и Војска Србије. Капетан фрегате Светислав Шошкић, координатор регате, истиче да су значајну помоћ пружили и МУП Србије - Речна полиција, Министарство грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре, Лучка капетанија, Прво паробродско друштво и "Беомарине", ливница „Бошњачки“ и компанија Амблем.

Меморијална једриличарска регата „Зоран Радосављевић“, први пут је одржана у Црној Гори 1999. године, а од маја 2007. године организује се у Београду. (Војска Србије, фото: Игор Салингер)

Аеромитинг у Прељини

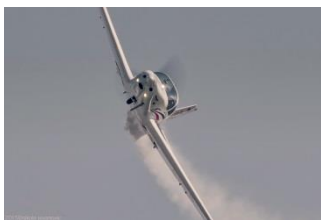
У Прељини на аеродрому Раван, у организацији "Чачанског аероклуба", МЗ Прељина, а под покровитељством града Чачка у периоду од 8. до 10. маја одржан је "Сабор ваздухопловства" који је трајао три дана.

У петак 8. маја је одржан спортски дан: одбојка на трави уз учешће клубова из свих околних градова, као и ревијални дефиле спортских клубова, док су субота и недеља биле резервисане за аеромитинг и статички ревијални програм. (aviator.rs, фото: Никола Јовановић)

Fly-in на летелишту 13.мај

Као и сваке године до сада, друга половина месеца маја резервисана је за скуп pilota ултра-лаких ваздухоплова и прославу дана клуба на летелишту 13.мај. (aviator.rs, фото: Никола Јовановић)

"Ваздухопловни билтен" излази једном месечно. Примерци су бесплатни за чланове УПВЛПС. Текстове одабрали, написали, приредили, уредили и припремили за штампу Златомир Грујић и Милан Ракић.

Е-пошта: zlgrujic@gmail.com

mlnrakic74@yahoo.com

Интернет: <http://udruzenjepvlps.org/portal/>